

L'Esquella de la Torratxa

Ay XIV Número 2282 15 cèntims — Atrassats

TOTES LES MASSES FAN MAL

Si mateu l'alegria amb un excés de moralitat, la Ciutat és morta. Visca l'alegria.

GRANS MAGATZEMS

DAMIANS

Novetats per a la temporada D'HIVERN

Abrics i vestits senyora, últims models de Paris
Sombreros senyora i nena, gran novetat - Ba-
rrets cavaller, model americà, preus baratíssims
Trajos a mida, confecció esmerada, dibuixos
novetat; «corte» americà, des de 100 pessetes
Camises crepè, amb coll i punys, a pessetes 8'20

Alfombres immens assortit
Estufes de tots els sistemes

Abans de comprar comparin-se preus

Pròximament gran exposició de juguets

Oh, turment!

Que és trist passar els dies amb ira
i les nits sense descans perquè ator-
menta el dolor del reuma, d'una neuràl-
gia, d'un cop rebut, o d'una caiguda, o
d'una contusió o torçada!

Tan senzilla cosa com és treure's tot el
dolor en un moment aplicant a la part dolo-
rida el gran remei mundial

LINIMENT DE SLOAN

que penetra sense massatge i és sem-
pre eficaç!

EL VENEN TOTS ELS APOTECARIS

**MATA
DOLORS**

Liniment de Sloan

CALÇAT JA N'HA COMPRAT?

No llenci els diners. A la LIQUIDACIÓ del SPLENDID BAZAR el podrà
comprar a preu de cost. Tot marcat clarament. Vegi aparadors

Carrer Salmerón, 71

BARCELONA

Lo millor per al cabell

Tònic arrissador RICHARTE III

Es amb lo únic que ARRISSA i conserva el cabell :: De venda en Perfumerias. Dipòsit: Salmeron, 72. T. G. 249

ALCAZAR ESPAÑOL

GRAN MUSIC-HALL

Unió, 7-Telèfon núm. 2212 A

Excel·lent Troupe de Varietés - Exits a GRANITO DE SAL, EVA SEGURA i AIXA DE SOLIS
Exit grandios del "Ekett" ¡AQUÍ ESTA LA GLORIA!

De 7 a 9 i de 1 a 4 TABARIN DANCING

EDEN CONCERT

COMTE DEL ASSALT, 12

:: TELÉFON NÚM 3332 A. ::

MUSIC-HALL DE PRIMER ORDRE—Tots els dies grans espectacles a les 3 1/2, tarda i a les 9 1/2 nit

Exit grandios de la simpàtica cançonetista LA PRECIOSILLA La reina dels brillants

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

L'exemple grec

Un grec vé a ésser com un català. Un grec d'ara i un grec del temps d'Homer. Enfront del Quixot tan encarcerat, tan líric, tan poca-solta, se pot col·locar a Ulises, el sùtil i el trape-lla. L'Ulises serà sempre el Mediterrani i don Quixot, les terres endins, les terres ibèriques, les gales o les germàniques, perquè totes aquestes terres tenen un Quixot idoni, que no és tan bütxera com l'altre, però que també és encarcerat i líric, i poca-solta. Cada terra fa sa guerra i fa el seu Quixot.

Dèiem que un grec té una carnadura semblant a un català. Per l'Argèlia sostenen que un jueu enganya a dos francesos, però que un català enganya a dos jueus. Això que sembla depressiu ho trobem excel·lent. Doncs, un grec enganya a dos catalans. Per això els catalans hem restat sorpresos davant del cop d'Atenes, d'un cop fet de debò, d'un cop de falç que ha estat més que una cançó, d'una operació que farà de la Grècia una casa definitivament sèria.

Perquè el grec no ho era de sèrio, al menys a Barcelona i durant la guerra. De tots els agents internacionals de negocis, el grec era el més perillós en tots els nostres magatzems i despatxs. El senyor Farriols, o el senyor Puigdorriol, quan deixaven la feina per a anar al pis, recomanaven als dependents que no'l cridessin. Ell sabia que ni un francès, ni un anglès, ni un turc, podien enganyar als seus dependents que, tirant per amos, ja sabien a que atendre's. Però abans de sortir del magatzem o del despatx, el senyor Farriols o el senyor Puigdorriol, se repensava i deia:

—Mireu, no'm crideu, ja us he dit, vingui el que vingui, però si vé un grec, aviseu-me.

El grec era l'anti-senyor Farriols, l'anti-senyor Puigdorriol, és a dir, un home elàstic, despreocupat, creient en que el negoci no té entranyes i en que el que bada no viu. No val a badar, és el primer manament de Déu per al grec i per al català i, naturalment, el català de Barcelona volia que se'l cridés si arribava

un grec, com un grec d'Atenes hauria dit que el fessin baixar del pis si arribava un català de Barcelona.

Però ara el grec ha fet una cosa que el senyor Esteve hauria aprovat: ha fusellat a tots els alts empleats que haiven portat a la nació al falliment, i una nació és una «Puntual» a l'engrós, que deu castigar als que l'han perduda. Ells, els grecs, donaren la sang, donaren els diners, per a que el negoci sortís bé. Anava fins Constantinoble en la partida. I ells, els ministres, els generals, ho perderen tot. El senyor Esteve de Grècia, trobant-se vençut, ha fet justícia catalana. «La Puntual» hel·lènica, tornarà a tenir crèdit.

Quan tornin a venir grecs pels nostres magatzems, ja seran ben rebuts amb més honors. El grec és ja una cosa molt sèria.

PARADOX

Govern civil i eclesiàstic

Porta un mes a Barcelona el governador, i ja se l'estimen capellans i frares, com si fos general d'una ordre. Si aconsegueix governar a Barcelona un parell d'anys, arribarà a ésser canonitzat.

Es un sant de cap a peus. Els vicis més petits, fins el fumar inofensiu, el tenen per enemic. Voldria que Barcelona fos una Tebaida, d'on no sortissin més que pregàries al cel, on no es cantessin més que goigs, on no hi haguessin més Madalenes que les arrepen-tes ni més jocs que els de prendes.

L'altre dia, al Comitè Benèfic Social, les senyores li feien veure l'impossibilitat de suprimir el joc perquè patirien els pobres:

—Val més—respongué el governador—que per a socòrrer als necessitats es compti més amb Deu que amb el joc.

Les senyores respongueren:

—Està bé. Però que Deu els hi posi el menjar a taula, i així podrem acabar el joc i tancar els asils.

Comptes

L'obsessió contra el joc, diuen que és en el nostre governador tan forta que no vol ni examinar els comptes del joc. La setmana passada es feu el repartiment mensual de les quantitats recaudades pel Comitè Benèfic.

—Senyor governador, aquí té els comptes del joc.

EL POU SIMBOLIC

—Que hi ha-queu la veritat, aquí dins

—No; els diners que deu costar a la Compañia l'haver pogut fer aquest pou en plena Rambla

Molt serio respongué:

—«Yo no paso más cuentas que las del rosario.»

El desnú artístic

Amb ocasió de l'arribada del ministre, es parlà,

en un dels banquets de mostrar-li la revista del «Principal Palace»:

—Es una cosa admirable!—repetien al ministre.

La conversa girà sobre la revista, que el governador criticava. Un dels dialogants, li preguntà:

—Vostè ha visitat museus?

—Si, uns quants.

—I que ha vist? Estàtues sense vel, dones despullades, Venus, nimfes, Dianes, les Gràcies, totes amb nuditat absoluta, no és veritat?

—Si, és veritat—respongué el governador.

—Doncs, en el «Principal» es veuen dones tan boniques i amb més roba que en els museus. I vostè, no faria tancar els museus!

Els ocells de la Rambla

Els indiferents en això de veure obrir les Rambles de cap a peus, per a la instal·lació del Metropolità, potser són indiferents perquè no han pensat en una cosa: Que els arbres, els grans arbres vells i respectables com a patriarques, que donen una fesomia única a les Rambles, desapareixeran, seran destralejats, esquarterats i després arrencats.

Quan ja passi per les Rambles el tramvia subterrani, després de mesos i potser anys d'haver-les convertides en un munt de runes, potser tornaran a plantar-hi arbres a la gran i lluminosa artèria barcelonina. Però quins arbres seran? Acàcies de bola? Truanes? Mimoses? Baladres? Perquè d'arbre grandiosos i ombrívols com els que ara hi ha, ni nosaltres, ni els nostres fills, ni els nostres nets, ja no n'hi veuran cap més.

I entretant, on aniran els alegres, els xerradissos pardals de la Rambla? És la tragèdia dels ocells, que inspirà a l'Ignasi Iglèsias una hermosa poesia.

Nosaltres creiem que el Metropolità no hauria de passar per les Rambles havent-hi la Gran Via Laietana tan a la vora. Està clar que això és qüestió dels tècnics, però ens sembla que s'haurien de deixar les Rambles tal com estan.

Perquè si hi passa el Metropolità, amb la gran foradada que s'hi haurà de fer, a les Rambles ja no hi podrà haver mai més arbres, ni ocells, ni hi haurà potser flors. Les Rambles hauran mort, o hauran perdut tota la seva fesomia que serà com si haguessin mort.

Diuen alguns que se'n pot fer un bulevard. No és això. Cal conservar el caràcter de Barcelona. La bellesa de Florència, per exemple, lloada arreu del món, consisteix en que al volt de la ciutat migeval, perfectament conservada amb tot el seu sabor, s'hi ha construït una ciutat moderníssima. La nova Florència no ha volgut renegar de sa mare. Encara avui el Dant coneixeria els vells carrers.

A Barcelona, al pas que anem, els homes de cent anys endarrera hi perdrien l'esma. Molt moderns, sí, però també molt amants de lo antic. Estimem tots els barcelonins els arbres de la Rambla tant com els estimen els ocells, que si poguessin no s'els deixarien pendre. I ja veurem llavors!

GLO-SARI

Des de Itàlia

MORT EN VIDA

Cada vegada que passem temps fora d'Espanya, quedem tristament sorpresos del poc esment que fan els periòdics de la nostra llunyana terra.

Ara, a Itàlia, ens passa el mateix. Ja podem fullejar molts diaris; en ells, en un recó o altre, es parla de Rumania, de Pèrsia, de Grècia, de Ukrània, i quasi diríem d'Andorra, però amb dos mesos d'ésser aquí no havem llegit ni una gasetilla de lo que passa a casa nostra.

Tal volta no ens la mereixem, o tal volta no els interessem, però si un no reb pas diaris d'Espanya, viu talment a les palpentes, que li passa com a un català que fa molts anys que viu a Roma, i ens preguntava, amb molt interès, si encara governava En Maura, si ja s'havia acabat la nostra guerra del Marroc, i si encara portaven presos al castell de Montjuic.

Parlant-ne amb un italià, i demostrant la meua estranyesa, d'aquest desconeixement d'Espanya, em deia que en aquest moment tot el gran interès de Itàlia i el problema mundial estava an el Mediterrà, i com que li vàreig dir que també a Espanya en teníem de Mediterrà, em va mirar d'una manera que quasi crec que ho posà en dubte.

L'únic que ha passat les fronteres es pot dir que és «El relicario», alguna ballarina espanyola, algunes novel·les i algun drama. «El relicario», sí: és popular. D'aquell «trocito de mi capote», en parlen fins les cuineres; les ballarines són conegudes menys pel ball que per les castanyoles, que no sé perquè els entusiasmen. De novel·les no en sabem cap que se n'hagin fet dues edicions, i si bé hi han hagut algunes obres de teatre que han tingut èxit, l'èxit es pot dir que'l té el traductor més que el traduït.

Coneixem un autor català, molt a fons i molt amic nostre, que l'any passat varen representar-li una seva comèdia, a Roma, que va donar bons drets... de traductor (es tracta de trenta mil lires), i que per voler administratiu, o diplomàcia internacional, o per predestigitació, l'autor no n'ha tocat ni un cèntim, a menys d'haver-s'ho cobrat amb glòria.

Aquest autor va escriure al traductor i el traductor no va contestar. Va escriure a la societat d'Autors, de Itàlia, i el President, d'una manera molt amable, li va respondre que el traductor li havia escrit que aquella obra era ja de domini públic, i com que per ésser de domini públic l'autor ha d'ésser

LA DEMANDA DELS PETITS

mort de molts anys, el tal autor s'ha donat per mort, i mort i tot encara viu a Itàlia, si bé ha d'ésser enterrat a Espanya.

Ja sabem que d'això Itàlia no en té la culpa. Deu ésser el destí que el pobre que no ha nascut a Itàlia, l'enterren abans de morir-se.

XARAU

—Volem places amb jardins per a anar a pendre el sol.
—Però que no surtin tan cares com l'as de copes de la Granvia!

Però la «pobra Lluisa» recobrà la veu i començà a bramar:

—Idiota! Bestiassa! Sempre seràs el mateix! Ja saps que no volia que et possessis les sabates noves, però tu tossut. Si no te les haguessis posat les hauria pogut tornar!... Dinou pessetes i mitja a passeig...

FERRAN D'EGARA

Un àngel

En Quel es va casar amb la Lluisa perquè la va trobar maca i de bon caràcter, però no trigà en donar-se compte de que sota aquell paper angèlic s'hi amagava una ànima de sargent. Com que de petit ja havia sigut maltractat, i després a l'escola, i en el servei militar, ja no s'enfadava en ésser el blanc de tots els furors de la seva dona.

Sabia que la sort sempre li havia sigut adversa i no s'arrepentia d'haver-se casat. Es per ço que quan ella se sentia malalta ell la cuidava amb una abnegació incomparable.

Un dia volgué pujar a un tramvia en marxa, però relliscà i anà a parar sota les rodes que li tallaren els dos peus, i el transportaren a l'hospital.

—Pobre de mi! —cridava.— Què dirà la Lluisa? Tan que m'havia recomanat que no trigués perquè avui feia arròs!

I com que la seva dona patia del cor, suplicà que abans de dir-li la veritat la previnguessin bé. Així ho feren, prepararen llur sensibilitat de tal manera, que quan arribà a l'hospital ignorava per complet lo que havia passat.

Quan se'n enterà es tornà groga i començà a bufar com si la pena no la deixés respirar. Una violenta emoció s'apoderà de tots els assistents i en particular d'En Quel que pensava: «Pobra Lluisa! Quin disgust li dono! Si bé m'insulta sempre, no deixa també d'estimar-me!»

I compadit de la seva dona més que d'ell mateix, anava murmurant: «Pobra Lluisa! Pobra Lluisa!»

LICEO

Amb el debut de l'eminent tenor Hipòlit Lázaro, s'han renovat els èxits que continuament assoleix aquest incomparable artista. El públic no es cansa d'ovacionar-lo, ovacions que's repetiran demà amb *La Favorita*.

Avui ha de tindre lloc l'estrena de l'òpera russa *La dame de pique*, en la que farà la seva presentació l'eminent Iugina Ermenko.

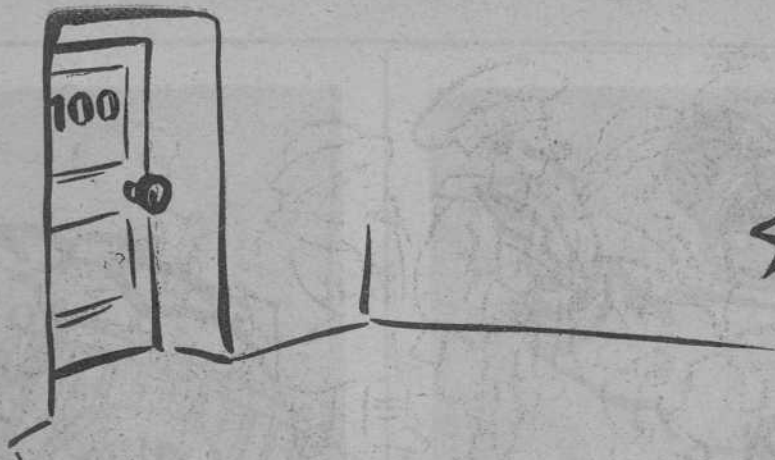
Per a la setmana vinent, *Marina*, per En Lázaro i debut d'Albertini Cassini. Els mestres Vilumara i Alarma han pintat decorat nou. Cuidarà de la presentació En Rafel Moragas i el nom sol ja és una garantia.

ROMEA

Per a començ de l'anunciada sèrie de teatre selecte estranger, dilluns passat se'ns donà a conèixer la comèdia de l'humorista anglès Jerome K. Jerome *Fanny i els seus criats*, traduïda per En Millas-Raurell.

Fanny i els seus criats no és pas la comèdia que calia esperar en una vetllada de teatre selecte, ja que de bon tros no pot figurar entre la selecció del teatre anglès, ni tan sols d'En Jerome. No obstant, cal lloar i aplaudir la tasca dels organitzadors d'aquestes vetllades, com ho va fer el nombrós i distingit públic que quasi omplia la sala del vell teatre.

La interpretació, com sempre, no massa acceptable, distingint-se únicament el senyor Giménez i la senyora Ortíz.

LA CARTA DE L'ARDANAZ

NOVEDADES

L'empresa d'aquest teatre, preparava per al dijous un grandios programa.

Entre altres importants debuts, anunciava els óssos comedians, presentats pel cèlebre domenyador Mr. Brekeks.

En parlarem.

TÍVOLI

De l'estrena de la revista barcelonina en un acte i vuit quadres de l'amic Duc i Salvat, *L'ou com balla*, preferim no fer-ne ressó, puix el fracàs fou d'aquells que se'n contenen pocs al teatre. La musica a l'altura del llibre.

— Per a demà estrena de la gatada d'En Pitarra, *El castell dels tres dragons*, amb musica del mestre Morera.

GOYA

Segueix essent un èxit l'actuació an aquest teatre de l'aplaudí actor Morano, que una vegada més ens ha demostrat els seus mèrits amb la represa de la famosa obra d'En Benavente, *Los intereses creados*.

Per a dimecres estava anunciada *La casa cercada*, altra represa importantíssima.

PRINCIPAL-PALACE

Ha vingut a refermar l'èxit obtingut per la gran revista *Cri-Cri*, el nou quadro *Siluetas, luces y colores*, que de debó fa honor al títol que porta, ja que hom hi pot admirar siluetes boniques, pot ubriagar-se de llum i quedar enlluernat dels colors, tot presentat amb el gust exquisit que caracteritza als de la casa.

APOLO

Dissabte va estrenar-se la sarçuela dramàtica, remembrança de la Barcelona del 1814, titulada *El senyor Ramon enganya a les criades*, original la lletra d'En Planas de Taverne i la musica del mestre Font.

Tant el llibre com la musica, estan força bé i a no ésser per la pèsima interpretació que l'obra obtingué, *El senyor Ramon* s'hauria fet amic de tot Barcelona.

VICTORIA

La setmana passada s'estrenà la farsa lírica en dos actes, *La gran Dumont*.

Es en veritat una farsa, però una farsa feta amb gràcia que avui dia és dir molt.

La musica que'l mestre Obradors ha posat a *La gran Dumont* és sense pretensions.

POLIORAMA

Aquest bonic i favoregut teatre de la Rambla, anunciava per

— Aquest paper em crema els dits!..

a dimecres passat la represa de la bonica comèdia *El amigo Fritz*. En parlarem.

CÓMICO

Dissabte va estrenar-se el drama en tres actes, *Yo, no mato*, d'En Vicens Lacambra.

Es tracta d'una obra en la que s'hi desenrotlla un problema moral i altre societari, antiguerer per excel·lència.

Els tres actes, pulcres i ben dialogats, foren molt aplaudits, obligant-se al finalitzar l'obra a parlar al senyor Lacambra.

La interpretació regular, distingint se la senyora Caparó, senyors Rojas, Castells i Rubio.

ESPAÑOL

Amb *El rei del sucre* van enllepolint al públic, tot esperant l'estrena de la darrera producció d'En Vallmitjana, *A l'ombra de Montjuic*, els assaigs de la qual s'estan activant, havent-se encarregat de la direcció artística de la mateixa, el pintor Ricard Canals.

TEATRE ESCOLA

Dissabte passat es representà el drama en dos actes *Honra*, del jove autor Navarro Costabella. Es una obra intensament dramàtica, impregnada d'una noble idealitat. El drama íntim o familiar i el social es fonen amb un equilibri que fa esperar d'aquest autor produccions d'empenta i de transcendència. El diàleg té encerts notabilíssims. Lo més fluix són els caràcters, però En Navarro demostra que no tardarà a saber plasmar-los. Fou un èxit.

MUSIQUERIES

Orfeo Núria.—A l'estatge d'aquest Orfeo tingué lloc el prop passat diumenge un recital de piano a càrrec de Na Mercè Rubio. El programa el composaven obres conegudes, en sa majoria, de Chopin, que fou en molts passatges justament interpretat, havent-se d'executar una obra fora de programa, com així mateix al finalitzar la tercera i última part. La senyoreta Rubio, que sap imprimir un sentiment molt propi, quan hagi vençut certa opacitat, que ara li és perdonable, pot aconseguir destacar-se, com la seva joventut així ho fa esperar.

Associació d'Estudiants Universitat Nova.—Diumenge passat organitzaren un concert matinal al teatre «Tivoli» amb la cooperació de l'«Orfeo Gracienc» i la cobla La Principal de La Bisbal.

Omplien el programa les nostres més escollides cançons populars i les més formoses sardanes que foren cantades i executades indistintament per l'«Orfeo» i la cobla i els dos alhora.

Els aplaudiments hi foren a desdir, i per a finalitzar la festa com cal, es cantaren *Els Segadors*.

PROHIBIDA LA BLASFEMIA

—Vatua el ret de la Sila!
—A la càrcel!

—Arri, arri tatànet!

Qui no s'aconsola és perquè no vol.

—Estic per donar-li les gràcies.

—Aquest si que no renegarà!

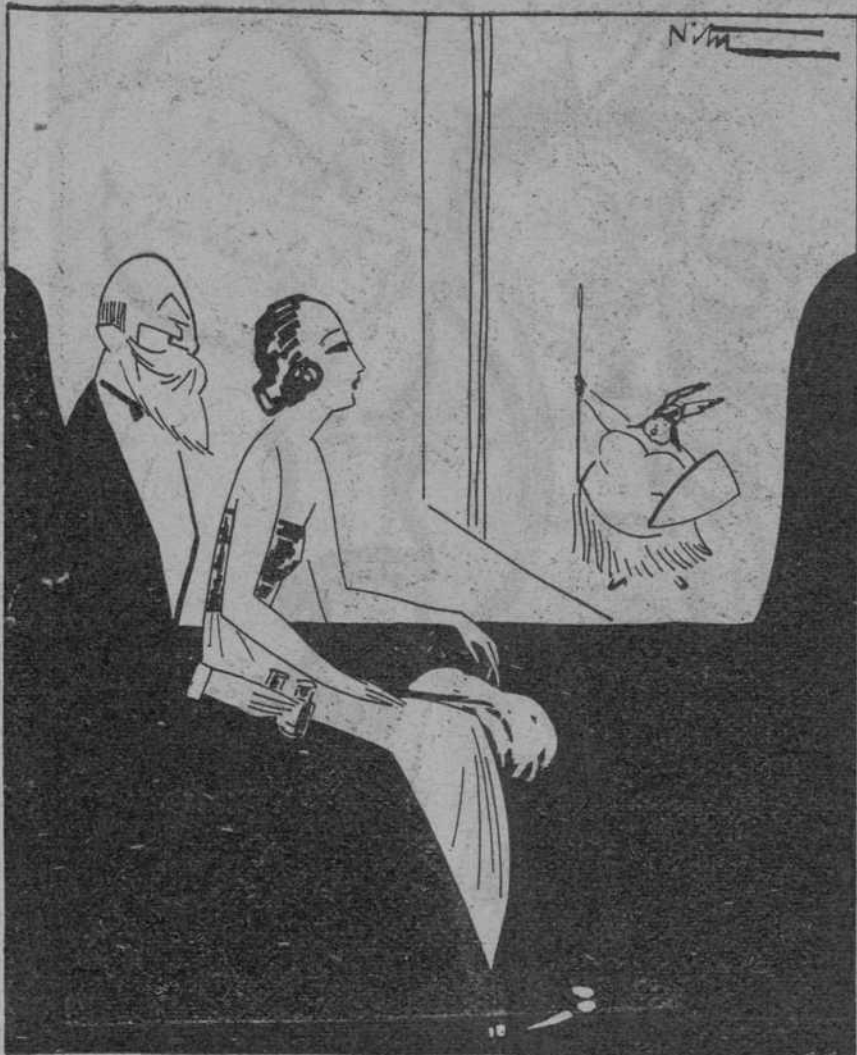
—Així m'agrades, que aguantis amb modos!

La catàstrofe del Port

LES ORDRES GOVERNATIVES

—¡Ail right! Trade mark in Hong-Kong.
—Noi, anem-los a agafar que'm sembla que reneguen!

LA TEMPORADA D'OPERA

—Qui és aquella dona tan grassa?
—La prima donna.

Dia de dol i d'indignació fou el diumenge per a Barcelona, per la magnitud de la desgràcia ocorreguda en el Port, desgràcia que de fer-se una mica més de cas dels avisos de la Premsa amb seguretat no hauria ocorregut, ja que aquesta no fa gaire temps demanava amb quins mitjans de salvament comptaven aquestes barquetes que transporten passatgers i en particular les *golondrinas* cas que els succeís un accident, i tot-hom, i en primer lloc les autoritats que són les que es tenen de preocupar una mica d'aquests assumptes, feren el sord a aital pregunta com si fos tonteria el pensar que dins del port pogués succeir un cas com el que passà el diumenge, per vergonya de molts i exemple del que pot passar altres vegades si no s'hi posa remei amb tota energia.

Deu desgraciats, entre ells dues dones i tres criatures, perderen la vida. Els sobrevivents de la catàstrofe portaven l'espant pintat al rostre. Estaven atontats. Molts d'ells no's donaven compte de la manca dels seus parents fins que's trobaren en terra i amb gemecs esgarrifosos els demanaven. Hi hagué necessitat de portar a «peu» a molts d'aquells desgraciats a les Cases de Socor. Vegerem una pobra dona amb una criatureta al braç que no es donava compte de la seva mullena, atenta sols a si era viu o mort l'infantó estimat, i així tenia de caminar sostinguda pel guàrdia que l'acompanyava. Escenes tràgiques i emocionants se'n produïren moltes.

Causes de la catàstrofe? Ja les hem dites. Manca d'energia per a fer complir les lleis, una deixadesa imperdonable de la policia marítima.

Es deuen exigir responsabilitats, sigui qui sigui el responsable, i posar remei desseguida per a evitar que torni a succeir un cas semblant. Si no es fa així creurem que la vida i la seguretat dels ciutadans són coses que no valen la pena.

La dona berlinesa

La dona berlinesa, quan és bella, és en veritat quelcom d'encisador. Parlo de la dona genuïnament alemanya, no pas de la de raça jueva, tan abundosa arreu del país i, pel demés, tan diferent i peculiar en tots els seus detalls.

Parlo d'aquest tipus tan exclusivament berlinès que's destria extraordinàriament de les altres regions de l'Alemanya. Parlo d'aquest tipus de dona tan deliciosament ròssa—però d'una rossor suau i delicada (voldria poguer dir «blonde»)—i que posseeix aquell nasset tan graciosament arremangat—nas subversiu—que escau harmoniosament amb sos trets delicats. La seva boca és, no res menys, proporcionada i els llavis, minços, contrasten fortament amb els de les nostres damiselles. Però ço de més encisador és el posat d'entremaliadura pueril que fa la dona berlinesa.

Per una conseqüència natural de la psicologia dels homes que l'entornen, el seu tarannà és ben altre que

no pas el de la dona catalana, per exemple. No essent acostumada a ésser «menjada» amb els ulls—no parlo ja de «piropos»—el seu aire és força diferent i el seu captivament és igualment tot altre. Es pot dir que la dona reflexa amb molta d'exactesa la psicologia dels homes que l'envolten. No sé si la inversa és vera.

Sense poder-se comparar en gràcia amb la dona francesa, la dona berlinesa té, als nostres ulls, tantmateix un enorme aventatge sobre aquella: a saber, que no usa de mitjans artificials per a embellir-se el rostre. Es una excepció de veure una dona que usi del «fard». Cal confessar que quan ho fan és qüestió d'apretar a córrer, car allò més aviat sembla un anunci d'una fàbrica d'anilines que no pas una faç agençada. En general, però, s'abstenen d'aquest mitjà d'embelliment artificial.

Quan se us farà més palesa la idiosincràsia de la dona berlinesa és quan, per exemple en l'omnibus, en el tramvia, en el metropolità, el vostre esguard, habituat a «menjar», es fixa en el de la vostra veïna.

Llavors, si no sou massa repugnant, poden presentar-vos dos casos:

a) Que li plagui la vostra insistència i s'entregui a una sèrie de detalls de coqueteria extraordinàriament puerils i ingraciosos (agençament de cabells, ús innecessari del mocador, eventual sortida del mirallet) els quals segurament us desplauren i us faran desistir de la vostra insistència.

b) (I aquest és el cas encisador i peculiar). Que s'enutgi. Llavors remarcareu la beutat del seu nassó despreciatiu i la minçor dels seus llavis renitents. I no us sotjarà. El seu nassó pendrà un aire encara més subversiu i la seva boca es tancarà obstinadament, mentre els seus ulls blaus—aquells ulls que compensen, en vivor, llur petitesa—guaitaran enllà, no pas a vos.

I en esguardar la seva carona rebeca, amb els cabells sempre tan bellament daurats, haureu de confessar-vos que és encisadora i frisareu per a besar la boca rosada que se us tanca entestadament. I saben de besar...

R. F.

Un niu de rossinyols

L'Exposició de Montjuic farà desaparèixer a Cà'n Joan. El fet ens fa tristes perquè tots guardem algun dolç record d'aquells reservats

Com si la gent volgués despedir-se d'aquest temple dedicat a la xirinola, fa una temporada que s'hi nota extraordinària animació. Van i venen parelles a tota hora. Les cuines no paren. La roba blanca va enrenou. Vells i tormelleres hi entren amb els ulls plens de desig. Estudiants i quarantenàries en surten amb l'alegria del xampany als ulls. Tothom s'apressa a tastar a Cà'n Joan amb el temor de no ésser-hi a

M. Cardona

NOSTRES ARTISTES

El gran tenor Hipòlit Lázaro en *La Favorita*.

temps. Fa pocs dies l'exquisit hostal de l'amor semblava un niu de rossinyols. A l'hora, i sense sapiguer-ho l'un de l'altre hi havia en distintes habitacions i voltats d'agradable companyia el millor tenor que la *Lliga* té al Congrés i el millor divo que Catalunya té a l'escena lírica.

I els dos artistes estaven de vena. Des de la carretera del Morrot se sentien els pinyols.

Visca Cà'n Joan!

FUTBOL

Campionat de Catalunya

Europa-Español.—Davant de molta gentada aquests dos equips varen disputar-se els dos punts.

L'Europa va fer molts esforços per a toradar la «meta» d'En Zamora. Els de l'Español també volgueren fer *goals*, però els davanters «reales» no apuntaren prou bé per a lograr-ho.

Durant la primera part els de l'Europa feren un *goal*, en un remat d'un *corner*, fent-lo a mitges En Cros i En Juliá.

El reste del partit no va ésser cap meravella, però el públic volguent-se treure el fred, vinga picar de mans, de peus i fins en el «palco» de la premsa hi va haver-hi bufes. Tot són medis de calefacció.

En Montesinos i En Trabal, van treballar com uns negres; i en quant als davanters, fluixets.

De l'Europa, En Bordoy, fet un mestre; l'Artisus i En Pelaó, jugant més que una «ruleta», En Pellicer, En Cros i En Juliá, jugaren molt i bé.

En conjunt un partit bastant mansoi i dos punts per als nois de l'Europa.

Unió-Barcelona.—Els entusiastes del «Barce» anaren a Sans per a veure com s'ho feien els barcelonins i unionistes.

El partit va ésser molt distret, doncs els 90 minuts de joc ens van semblar que havien transcorregut molt depressa.

En Sancho, de tan carregar-lo, semblava que l'haguessin pres per un matalàs. En Solá y Moltó, junt amb En Pedret, foren els amos i privaren que'l Barcelona fes més de tres *goals*. El *goal* de l'Unió va ésser fet de *penalty*, que va tirar En Sancho i que En Bruguera va llepar-li els dits.

Del Barcelona es distingiren En Piera, el Rastelli de la pilota, En Torralba, En Blanco i En Viñals.

Júpiter-Badalona.—Està vist que els qui podien endur-se'n els primers llocs van, com els crancs, endarrera. El diumenge els badalonins varen pegar una pallissa als súbdits del déu Júpiter, que perderen per tres *goals* zero.

ATLETISME

A l'Estadi hi hagué gran festassa per als entusiastes a córrer a peu. Es celebraren moltes proves, obtenint-se bons resultats.

Que Déu els hi conservi el bon humor! Nosaltres, mentre hi hagin tramvies, autos i cotxes, no serem partidaris d'anar a peu.

BOXA

Avui, amic llegidor, serà el dia de les grans bofetades. A l'«Iris» els «asos» Valls i Sáez es disputaran el campionat espa-

EL PAPU NOU

—Mira, si no ets bona minyona et portaré a la golondrina.

nyol del pes «welter», i com que la lluita es presenta ferma mascle és d'esperar que'n sortirem satisfets.

Per altra banda, com els demés combats són molt caios, augurem una vetllada d'aquelles que's recorden amb gust.

Nosaltres, que no hi mancarem, ja els hi direm quelcom. I prou per avui, que encara tenim els dits glassats i la tinta de l'«estilo-gráfica» se'ns ha secat amb tant fred.

Salut i roba.

NOLUS

UN «SABATER» DE TRAÇA UN MORT QUE ENCARA BELLUGA PARELLA DE REVENEDOR

De Sabater pintor amb lletra majúscula només en coneixia un, En Daniel, retratista de bruixes maques i bruixots lletjos; ara d'artistes *sabaters* amb minúscula, ja ho crec que en conec! Més que un foc no en cremaria.

L'altre dia anant a donar el tomb per les sales d'exposicions barcelonines, entro al «Saló Parés» i em topo amb un grapat d'aquarel·les d'allò més maques. Què dic un grapat; tres o quatre al menys, ja que l'exposició aquarel·lística ocupa tot el local. Agafo el catàleg, cerco el nom de l'expositor, i per poc caic en basca. Tot allò tan bonic, tan lluminós, tan xiroi ho havia fet un artista paradoxal: En Pau Sabater, el qual fa pam i pipa al nom i al cognom que porta, perquè no t'eres de *sabater* ni de *pau*. Ben al contrari; demostra ésser artista traçut, dibuixant correcte i home de gust en una peça. Ademés, es veu que domina el procediment, per quan se li poden triar mitja dotzeneta d'aquarel·les que no tenen *pel* de marta ni de cap mena. Recordem al atzar unes *Flors*, *Cadaqués*, *Recó de riu*, *Castell de Fels*, *Carrer de Garraf* i *Jardí de Montjuic*.

Aquest Sabater el poso a la llista que tinc dels

artistes macos, al costat de Daniel, el seu *alter ego* que es troba fent *bruixeries* per terres de Nord Amèrica.

*
**

Als salons d'art d'*El Siglo* s'ha retut homenatge al eminent artista En Josep Villegas, mort a Madrid ara fa un any en edat avançada, amb una exposició pòstuma.

En Villegas que de jove havia seguit de molt aprop al nostre immortal Fortuny, era un artista evolutiu que no rebutjava les modernes escoles; ben al contrari, les acceptava i fins cooperava al seu desenrotllament, en ço que les creia profitoses per l'art.

Nou pintures al oli, dotze aquarel·les i bon nombre de dibuixos, ens donen a conèixer la valua d'aquest artista mort, que encara belluga i bellugarà per molt temps; però no pas la transcendència del seu art, el qual s'esbandí en nombrosos i celebrats quadres d'assumptes que el portaren a la direcció del museu de Madrid i l'ompliren de creus i distincions en la seva llarga carrera artística.

Al petit homenatge que se li tributà no hi pot mancar el meu humil pomell de semprevives.

*
**

La fan i de debó els artistes Olivet Segares i Antonet Badrinas, ambdós pintors paisatgistes, que exposen a les *Galeries Laietanes*.

L'Olivet Segares és un noi trempat que pinta des de que anava a estudi.

Darrerament ha donat un tomb per l'estranger per a orejar-se i de retorn ens ha pintat una colla de paisatges lluminosos i airejats de debó, sadollats de modernitat. La seva pintura és grassa, fresca, vistosa i fins *impresionista* i tot.

Feia cinc anys que aquest bon retratista de la natura viva no havia exposat, i em plau fer constar que ha fet molt de camí; les seves *matinades*, sobre tot, es fan mirar amb plaer per la dolcesa de les simfonies cromàtiques que hi posa.

Aquest és el pollastre gros de la parella; en quan al petit i magre, ja endavinaran que és l'altre, En Badrinas.

Fillets meus, quina manera de pintar, més desmaiada! Allò no és la nostra terra ni vista a ulls clucs. Per què tira tanta aigua al vi de casa, aquest artista? És que no aspira a ésser més que un pintor decorador mansoi? Faria mal fet, car té qualitats sobreres per a *fer-se* amb la pintura expressiva.

C. ARBÓ

En Martínez Anido ha tornat d'un viatge a l'estranger.

No sabem que hi hagi anat a estudiar res. Diu que ha tractat d'oblidar, com els aimants desgraciats. Però no ha pogut. Això que del passat esplendor no en quedí res, el té abatut. Què s'han fet, doncs, de tantes proves d'afecte com li donaven certs elements de la ciutat?

Tot ha passat, ail com un somni. I el pitjor és que en el somni d'ara hi ha espectres.

A una "padrineta" de guerra

Gentil padrina, cor ple de bondat
tos nobles sentiments, curen mon dol;
tes llargues cartes son l'unic consol
de la tristor, d'aquest pobre soldat

Hi ha vegades, davant de ton retrat
(ja que ets tu sola que de mi es condol)
que hi passo hores i hores, lluny, tot sol
esperant el destí, ben resignat.

Jo et remercio tes bones accions.
Penso, prò moltl, amb tots els teus consells.
Guardo en mon pit els ralls de tos cabells,

i l'estampa que amb ella el cel es guanya.
Però hi manca una cosa, amb menys raons,
una altra estampa prò del banc d'Espanya.

Rusic

PARLA SANT PERE

—Vaja, si; vols fer companyia als molts
barcelonins que has enviat al cel.

ESQUELLOTS

El viatjant de la *Cooperativa*, Excel·lentíssim Pich, en un d'aquests actes de propaganda que organitza per a fer accionistes, ha fet al·lusió a un amic nostre dient d'ell que si ataca a la *Cooperativa* és per a defensar-se les mongetes.

Aquest nostre amic, al defensar els interessos d'una Companyia en la que s'hi guanya honradament les queixalades, compleix senzillament el seu deure. A nosaltres no se'ns acudirà mai fer un retret a l'Excel·lentíssim Pich si cobra mensualment de la *Cooperativa* deu mil pessetes de sou, cinc mil pessetes pel lloguer d'un pis a la Plaça de Catalunya i una colla de pessetes més per altres conceptes, perquè suposem que se les guanya trencant-se el cap per a fer rics als industrials de Catalunya.

Naturalment que a l'Excel·lentíssim Pich no pot dir-se-li que ho faci per les democràtiques mongetes. Ell ho fa pels aristocràtics bistecs.

L'enterrament de les víctimes de la catàstrofe del Port, efectuat el passat dimecres, fou una manifestació de dol imponenta. Es pot dir que tota la ciutat hi prengué part. A l'hora del dol està bé aquesta unió de tots. La gran catàstrofe tots l'han sentida. El cor de Barcelona ha plorat. Ara el seny i la prudència de Barcelona que no s'adormin, a fi de que tals catàstrofes en un lloc tan segur com el Port, no pugui repetir se.

Ara diu que la guàrdia urbana usará unes sirenes i unes làmpares elèctriques. Les sirenes per a omplir la ciutat d'una estridència més. Les làmpares, naturalment, per a fer llum. L'Ajuntament, parodiant la frase d'En Maura ha dit: Llum i sirenes!

Res, una mena de quadro per a les revistes del «Principal-Palace».

Les farmàcies ja no tancaran els diumenges. No volem discutir aquesta mida. Les farmàcies són una cosa apart. La salut i la vida humanes són sagrades. Però que aquesta excepció no s'extengui. El repòs dominical i el dret al repòs són també sagrats. Perquè també són salut i vida.

A Barcelona ha vingut un ministre. El poble amb prou feines se n'ha enterat. I això que'l ministre que ha vingut és el del Treball. I això que Barcelona és la ciutat més treballadora d'Espanya. Precisament per això, perquè és tan treballadora, no té temps, ni humor, ni ganes de pensar en ministres.

Renaix la vida social a plena llum. Es com dir que renaix l'activitat, la dignitat i la jòia. Perquè la vida, tota la vida, la social tant com totes les altres, volen la plena llum per a expandir-se plenament. Que no ens facin tornar a les tenebres, a les fosques dels carrerons i de les cantonades, dels locals socials tancats i de les presons. Vida a l'aire lliure i llum i responsabilitats. I podem ésser un gran poble!

Que'l senyor Ardanaz no ens vulgui matar l'alegria dels carrers, ara que en els cors hi renaix l'alegria. Lo pitjor que li podia passar a Barcelona fora que semblés Ginebra.

Que s'hi sembli per la netedat material està bé. Per lo demés, millor serà que sembli París. On totes les follies i totes les alegries hi tenen niu, però on el treball intel·lectual i material i la finesa de l'esperit hi són tan vius, que per això se'n diu la Villal·lum. I és de la llum de la intel·ligència que li vé aquest nom.

GASTROL

★ MIRET ★

Muy eficaz contra las enfermedades del ESTÓMAGO e INTESTINOS
DE VENTA EN TODAS PARTES

Banc de Barcelona

Aquest Banc en sa Casa Central i en la Sucursal número 1, continua realitzant les operacions de Compra i Venda de Valors, Renovacions, Conversions, Canvis, Agregació de Fulles de cupons i Revisió de llistes d'amortitzacions

Admet en dipòsit tota classe de valors

SARNA

(RONYA)

ANTISARNIC MARTI

Unic que la cura SENSE BANY
Les seves imitacions són cares,
perilloses i de olor repugnant.

Es ven a totes les Farmàcies i
Parlament, 17 BARCELONA

Està enquadernant-se

ALMANAC

DE

L'Esquella de la Torratxa

Sortirà tot seguit

NOVEDADES

Un problema de clases medias

per F. HOSTENCH

Un tomo:

Pesetas 2'50

CANCIONES DE ALDEA

(POESIAS)

por JUSTINO OCHOA

Un tomo:

Pesetas 2'50

ARANCELES DE ADUANAS

(vigentes)

con los tratados de Francia, Inglaterra, Suiza y Noruega

Edición de "El Eco de las Aduanas"

Un tomo encuadernado:

Precio: pesetas 9

El libro más popular

El Año en la Mano

Almanaque-enciclopedia de la vida práctica para 1923

Todo comprador de El Año en la Mano tiene participación al billete entero N.º 24658 de la

LOTERIA DE NAVIDAD

En rústica: pesetas 1'50 - Encuadernado: pesetas 2

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remeten l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebuixes.

L'OPERACIÓ

—Em temo que la malalta no es deixarà cloroformisar.